

Motion till riksdagen 2008/09:C417

av **Malin Löfsjögård m.fl. (m)**

Avskaffande av den nationella träbyggnadsstrategin

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den nationella träbyggnadsstrategin och tillhörande kommitté.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att det fortsatta arbetet inom områdena God bebyggd miljö och Hållbara städer utgår från vetenskapligt bevisade fakta och byggmaterialneutralitet för att bästa möjliga miljöeffekt ska kunna uppnås.

Motivering

Den förra regeringen beslutade om en nationell träbyggnadsstrategi som startade 2004. Det övergripande målet var att öka träbyggandet och visionen en 30-procentig ökning av antalet flerbostadshus byggda i trä inom en femårsperiod. Denna statliga träbyggnadsstrategi marknadsförs och ger fortbildning i syfte att öka träbyggandet under ”flagg” av Regeringskansliet. Inga liknande satsningar eller strategier finns för andra byggmaterial. Att på detta sätt ensidigt framhålla ett enskilt byggmaterial framför andra är inget annat än att snedvrida konkurrensen – en ensidig satsning som starkt kan ifrågasättas om den genomförs på rätta grunder baserade på vetenskapligt bevisade fakta. Företrädare för andra byggmaterial har starkt ifrågasatt satsningen och grunderna bakom den.

Som grund för att starta träbyggnadsstrategin anges i rapportern ”Mer trä i byggandet” att trä är billigare, mer miljövänligt, skapar mer sysselsättning och har varit förfördelat ur brandsynpunkt. När det gäller de satsningar som gjorts efter igångsättande av strategin har det istället visat sig bli betydligt dyrare att bygga i trä, än andra jämförbara material. Exempel på detta finns

Fel! Okänt namn på

från byggprojekt i olika kommuner, t.ex. Nybro, Åre och Falun. När det gäller frågan om trä är mer miljövänligt jämfört med andra byggmaterial kan konstateras att för hus så är det inte i själva byggfasen som de stora miljövinsterna finns utan det är användningsfasen som är det viktiga att koncentrera sig på. När träbyggnadsstrategin var ute på remiss svarade institutionen för miljösystemanalys vid Chalmers tekniska högskola att om man vill uppnå minskad energianvändning och minskade koldioxidutsläpp så är det viktigare att göra insatser rörande användningsfasen än materialval vid byggandet. Det är huskonstruktion, byggmaterial och uppvärmningssystem i kombination som utgör vad det blir för energianvändning och miljöeffekter under användningsfasen.

När den nationella träbyggnadsstrategin startade 2004 tillsattes en kommitté, och verksamheten placerades inom Näringsdepartementet. Skogsnäringen inrättade 2006 ett eget kansli, Sveriges Träbyggnadskansli, som etablerat ett nära samarbete med den nationella träbyggnadsstrategin. Referensobjekt byggs och gemensamma marknadsföringskampanjer genomförs och överallt ”skyltas” med Regeringskansliets logo som då, medvetet eller omedvetet, utgör någon slags garant för det som genomförs. Det är anmärkningsvärt att Regeringskansliet på detta sätt favoriserar ett byggnadsmaterial framför andra. Än mer anmärkningsvärt är att det görs utan att ifrågasätta på vilka grunder detta görs eller vilka konsekvenser som kan uppstå. Även under 2007 fortsätter Näringsdepartementet med seminarium som ”Staten bygger i trä”. Hösten 2007 inbjuder Näringsdepartementet till ytterligare träseminarium med titeln ”Bygg klimatvänligt i trä”. Syftet med seminariet är att marknadsföra att trähus minskar utsläppen av koldioxid, men man tar inte hänsyn till hela livscykeln. I tidningen Byggindustrin gick det i juni 2007 att läsa om hur Boverkets dåvarande generaldirektör Ines Uusmann berättar om att Byggekostnadsforum har delat ut bl.a. 140 miljoner kronor till projekt för att stärka träbyggandet och ge betong och stål ökad konkurrens.

Flera remissinstanser var skarpt kritiska och varnade för konkurrenssnedvridning när förslaget till träprogram 2004 var ute på remiss, bl.a. Kommerskollegium, Konkurrensverket och Statskontoret.

Ett liknande träbyggnadsprogram startade i Norge år 2000. Eftas övervakningsmyndighet ESA har granskat det norska träbyggnadsprogrammet och kommit fram till att det strider mot de lagar som upprättats i the European Economic Areas. Enligt beslutet är det norska träbyggnadsprogrammet konkurrenssnedvridande och det statliga bidraget ska återbetalas.

Träbyggnadsstrategin skulle avslutas 2006, men den har förlängts och ett slutdatum har angetts till 31/12 2008. Orsaken till förlängningen är att de planerade referensobjekten har blivit försenade på grund av problem med leveranstider och överklagande i planärenden.

Tyvärr har det kommit signaler på att det planeras för någon slags förlängning eller fortsättning på programmet inom Näringsdepartementet även efter detta datum. I texten i avsnitt 3.6.15 God bebyggd miljö (utgiftsområde 20) i budgetpropositionen för 2009 nämns att erfarenheterna från den nationella träbyggnadsstrategin ska ingå i det kommande arbetet inom området. Efter kontakt med Regeringskansliet anges att Näringsdepartementet på ett eller

Fel! Okänt namn på

annat sätt avser fortsatta arbetet inom den nationella träbyggnadsstrategin genom att involvera det i arbetet med Hållbara städer och God bebyggd miljö. Regeringens arbete med långsiktigt hållbar utveckling och byggande som bl.a. beskrivs i budgetpropositionen för 2009 är viktigt. Ska detta arbete få effekt måste ett hus hela livscykel beaktas och inte bara själva byggskedet samt att arbetet måste involvera alla husbyggnadsmaterial för att verkligen kunna uppnå miljöeffekter. Arbetet måste inriktas på att få med sig hela byggmaterialbranschen i arbetet mot ett mer hållbart och miljövänligt byggande med fokus på den totala miljöbelastningen, inte i att favorisera enskilda byggmaterial framför andra. Det som ska gälla är rätt material på rätt plats vid rätt tidpunkt och grunden för val av material och konstruktion måste vara livscykelperspektivet där samtliga aspekter, kostnader och miljöpåverkan tas med och det måste utgå från vetenskapligt bevisade fakta.

Med hänvisning till det anförda yrkas på avskaffande av träbyggnadsstrategi och tillhörande kommitté samt säkerställa att det fortsatta arbetet inom områdena God bebyggd miljö och Hållbara städer utgår från vetenskapligt bevisade fakta och byggmaterialneutralitet för att bästa möjliga miljöeffekt ska kunna uppnås.

Stockholm den 7 oktober 2008

Malin Löfsjögård (m)

Jan R Andersson (m)

Finn Bengtsson (m)